

2018-05-21

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4-5 juni 2018

Rubrik: Förslag till rådets förordning om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning)

Dokument: ST 9227/18

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16:FPM116 Ny Bryssel II-förordning

KOM (2016) 411 Förslag till rådets förordning om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: den 2 juni 2017, den 1 december 2017 och den 2 mars 2018.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information har lämnats till civilutskottet den 15 september 2016 och den 28 november 2017. Överläggningar har hållits med civilutskottet den 14 februari 2017, den 26 september 2017, den 27 februari 2018 och den 29 maj 2018.

Bakgrund

Förslaget till en omarbetad Bryssel II-förordning lades fram av kommissionen den 30 juni 2016. Förhandling i rådsarbetsgrupp har pågått sedan dess. Förslaget har tidigare varit föremål för riktlinjedebatt vid RIF-

rådsmöte den 8–9 juni 2017, den 7–8 december 2017 och den 8–9 mars 2018.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 81.1 och 81.3 i fördraget om EU:s funktionssätt. Förordningen ska antas i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, vilket innebär att rådet beslutar med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Behovet av en skyndsam översyn

Det är angeläget att revideringen av förordningen slutförs. Rådet bör därför kunna åta sig att uppnå en politisk överenskommelse om en omarbetad förordning till utgången av år 2018.

Erkännande och verkställighet av interimistiska åtgärder

Det är angeläget att olovligen bortförda eller kvarhållna barn snabbt och säkert återförs till sin hemviststat. Det kan därför finnas skäl att i förordningen införa en möjlighet erkänna och verkställa interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, när det är nödvändigt för att underlätta eller möjliggöra ett återförande av ett barn.

Placering av barn i en annan medlemsstat

Mot bakgrund av att socialnämnden enligt svensk rätt medverkar vid varje placering av ett barn utanför det egna hemmet finns det anledning att verka för att samtycke ska krävas vid alla placeringar av barn i en annan medlemsstat.

Utformning av systemet för erkännande och verkställighet

Utgångspunkten bör vara en enhetlig ordning för erkännande och verkställighet, eftersom detta förenklar för tillämparna, men en ordning med specialregler för ”privilegierade” beslut bör också kunna accepteras. Det centrala är att regelverket blir så enkelt som möjligt med bibehållen rättssäkerhet.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har den 18 januari 2018 godkänt KOM:s förslag och samtidigt lämnat förslag till ändringar.

Förslaget

Ministrarna inbjuds att uttala sig om huruvida rådet åtar sig att uppnå en politisk överenskommelse om en omarbetad förordning till utgången av 2018

Vidare inbjuds ministrarna att uttala sig om huruvida interimistiska åtgärder inklusive skyddsåtgärder, som beslutats utanför den MS som är behörig i sak i frågor om föräldraansvar ska kunna erkännas och verkställas i andra medlemsstat i sådana fall där åtgärderna beslutats för att underlätta eller möjliggöra ett återförande av ett olovligt bortfört eller kvarhållet barn.

Ministrarna inbjuds också att uttala sig om huruvida samtycke ska krävas vid alla placeringar av barn i en annan medlemsstat oavsett om medverkan från offentlig myndighet krävs i den medlemsstaten för motsvarande placeringar inom landet.

Slutligen inbjuds ministrarna att uttala sig om huruvida förordningen ska innehålla ett system för erkännande och verkställighet av beslut i frågor om föräldraansvar med specialregler för ”privilegierade” beslut.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Utgångspunkten för en bedömning av förslagets effekter på svenska regler är att nuvarande Bryssel II-förordning gäller i Sverige.

Interimistiska åtgärder i frågor om föräldraansvar kan redan enligt den gällande förordningen erkännas och verkställas, om de har fattats av en domstol med behörighet i sak. Det som nu föreslås är att åtgärder som underlättar eller möjliggör ett återförande av ett barn till dess hemviststat ska kunna erkännas och verkställas enligt förordningen, trots att domstolen inte har behörighet i sak.

Den ordning som enligt nuvarande förordning föreskrivs för placering av barn från andra medlemsstater innebär för svensk del att socialnämnden i berörd kommun alltid ska ge sitt samtycke för att en placering ska kunna genomföras.

Det system för erkännande och verkställighet av avgöranden som nu föreslås innebär att vissa kategorier av avgöranden i frågor om

föräldraansvar skulle erkännas och verkställas enligt en modell som är baserad på Bryssel I-förordningen medan vissa andra kategorier av avgöranden skulle baseras på en ordning för ”privilegierade” beslut som redan gäller enligt Bryssel II-förordningen. Enligt nuvarande förordning är det umgängesbeslut och vissa typer av vårdnadsbeslut som är ”privilegierade”.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella budgetära konsekvenser till följd av förslagen bedöms kunna hanteras inom befintliga ramar för både statens budget och EU-budgeten.